

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych
oraz ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu
oraz rynku suszu paszowego
(druk nr 76)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem ustawy zmieniającej ustawę o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawę o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego jest przede wszystkim zmniejszenie obciążeń administracyjnych nałożonych na przetwórcę wpisanego do rejestru uznanych przetwórców słomy lnianej lub konopnej na włókno oraz osobę traktowaną jako przetwórcę.

Zmiany mają również na celu jasne określenie obowiązku oznaczania zawartości zanieczyszczeń dla każdej partii krótkiego włókna lnianego lub włókna konopnego, która będzie stanowiła podstawę do ubiegania się o przyznanie dopłaty do przetwarzania, a także modyfikację przepisów, które umożliwiają wcześniejsze uzyskiwanie niezbędnych do funkcjonowania tego mechanizmu informacji. Konsekwencją proponowanych zmian ma być szybsza wypłata środków pomocowych.

Uchylając przepis art. 11 ust. 1-3 i 5 ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych, wymagający sporządzania szczegółowych protokołów ze zbioru i przetworzenia słomy lnianej lub konopnej, nowelizacja redukuje do minimum objętość dokumentacji wymaganej przepisami Unii Europejskiej.

Zgodnie z przepisem art. 1 pkt 3 ustawy zmieniającej, dodającym w art. 5a ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych ust. 3 - 5, przetwórcę (po całkowitym zakończeniu przetwarzania na włókno słomy lnianej lub konopnej ze zbiorów z danego roku kalendarzowego) lub osobę traktowaną jako przetwórcę (po sprzedaży włókna uzyskanego ze słomy za zbiorów danego roku kalendarzowego) przed upływem 30 dni od zakończenia tych czynności, będzie miał obowiązek przekazania Agencji Rynku Rolnego informacji o

powierzchniach działek, z których pochodziła słoma przetworzona na włókno, a także informacji o masie włókna, do którego ubiega się o przyznanie dopłaty. Regulacja ta ma na celu przyspieszenie przepływu koniecznych informacji, co w założeniu ma przyczynić się do szybszego uzyskania środków finansowych przez przetwórców. Ponadto, przepisy te wprowadzają wynikający z przepisów unijnych obowiązek przekazywania informacji o cenach, po jakich sprzedane zostało włókno lniane lub konopne.

W art. 1 pkt 4 lit. b ustawy nałożono na beneficjentów obowiązek oznaczania procentowej zawartości zanieczyszczeń w każdej partii krótkiego włókna lnianego lub włókna konopnego, do której beneficjent ubiega się o przyznanie dopłaty do przetwarzania. Dotychczasowe przepisy nie określały precyzyjnie obowiązku wykonywania takiego oznaczenia, co powodowało, że przetwórcy i osoby traktowane jako przetwórcy mogli posłużyć się wynikami oznaczenia wykonanego przez jednostkę kontrolną, jeżeli jednostka ta udostępniła im wyniki oznaczeń. Mając na uwadze równość wobec prawa wszystkich beneficjentów oraz fakt, że kontrole takie prowadzone są wyrywkowo, należy jasno określić obowiązek oznaczania procentowej zawartości zanieczyszczeń w każdej partii włókna lnianego i włókna konopnego, do której beneficjent ubiega się o przyznanie dopłaty do przetwarzania.

Pozostałe zmiany w ustawie z dnia 20 grudnia 2002 r. o organizacji niektórych rynków rolnych mają charakter porządkowy.

Zmiany w ustawie z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego, zostały wprowadzone głównie w celu ustanowienia podstawy prawnej do wypłaty części krajowych płatności uzupełniających dla producentów surowca tytoniowego w formie płatności niezwiązanych z produkcją, a w zakresie rynku suszu paszowego – doprecyzowania przepisów dotyczących pobierania próbek suszu paszowego i wykonywania badań jakościowych tego suszu.

W dodawanym do zmienianej ustawy art. 31a przewiduje się podział dotychczasowych płatności uzupełniających na dwie części: związaną i niezwiązaną z produkcją (art. 2 pkt 6 ustawy zmieniającej). W odniesieniu do płatności związanych z produkcją zastosowano rozwiązania podobne do dotychczas obowiązujących w tym zakresie. Podstawową zmianą jest nowelizacja art. 33f ust. 1 pkt 1 lit. a zmienianej ustawy, określająca sposób naliczania ewentualnej płatności wyrównawczej, powstającej w przypadku, gdy produkcja surowca tytoniowego jest niższa niż ilość objęta umowami na uprawę tytoniu na dany rok zbioru (art. 2 pkt 10 ustawy zmieniającej).

Ponadto wprowadza się warunek, że surowiec tytoniowy podlegający płatnościom związanym z produkcją ma zostać odebrany przez pierwszych przetwórców w obecności uprawnionego pracownika Agencji Rynku Rolnego (art. 30 ust. 1 i 6a-6c oraz art. 32 pkt 3 zmienianej ustawy). Objęcie całego skupu tytoniu kontrolą polegającą na obecności pracownika Agencji ma na celu zmniejszenie możliwości wystąpienia nieprawidłowości w tym zakresie.

Nowelizacja art. 33b ust. 8 zmienianej ustawy ma na celu wydłużenie do 14 dni terminu na przekazanie dyrektorowi oddziału terenowego Agencji Rynku Rolnego dokumentów potwierdzających nabycie prawa do uzyskania płatności związanej. Ponadto doprecyzowano sposób postępowania w przypadku, gdy prawo do uzyskania płatności związanej zostało nabyte w drodze dziedziczenia (art. 33b ust. 9 i 10).

W odniesieniu do niezwiązanej z produkcją części płatności ustawa zakłada wypłatę tych płatności w formie tzw. "na gospodarstwo", a więc dotychczasowym producentom lub ich następcom proporcjonalnie do produkcji tytoniu w historycznym okresie referencyjnym. Pozwoli to na skierowanie płatności do dotychczasowych plantatorów, bez zmiany wysokości całkowitych dopłat, jakie mogliby uzyskać w dotychczasowym systemie.

Zgodnie z dodanym art. 33fa pkt 1, płatności niezwiązane przysługują producentom rolnym wpisanym do rejestru podmiotów posiadających prawo do uzyskania płatności oraz spełniającym warunki do przyznania jednolitej płatności obszarowej, określone w przepisach o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej (art. 33fa pkt 2). Prawo do uzyskania płatności niezwiązanych z produkcją nabędą z mocy ustawy producenci surowca tytoniowego wpisani do rejestru producentów w dniu 31 marca 2007 r., a więc uprawnieni do uzyskania płatności uzupełniających w dotychczasowym systemie (dodany art. 33fb ust. 1 pkt 1). Nabycie prawa do uzyskania płatności niezwiązanych stwierdza dyrektor oddziału terenowego Agencji Rynku Rolnego, decyzją wydaną zgodnie z przepisami art. 33fb ust. 2-4. Zgodnie z dodanym art. 33fb ust. 1 pkt 2, prawo do płatności niezwiązanych mogą nabyć jedynie ci plantatorzy, którzy byli aktywnymi producentami surowca tytoniowego przynajmniej w jednym z dwóch lat okresu 2005-2006.

Dodany art. 33fc ust. 1 stanowi, iż prawo do uzyskania płatności niezwiązanej jest niepodzielne, dziedziczne i może być zbyte wyłącznie z jednoczesnym zbyciem całego gospodarstwa rolnego. Jednocześnie w art. 5 ustawy zmieniającej ustanowiono wyjątek dla tych producentów, którzy zbyli swoje dotychczasowe prawa do uzyskania płatności w okresie od dnia 31 marca 2007 r. do dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej.

W dodanym art. 33fc ust. 4 przewidziano zasadę, że w przypadku powstania sporu co do łącznego posiadania prawa do uzyskania płatności niezwiązanej, każdy z podmiotów, którym to prawo przysługuje, będzie mógł żądać rozstrzygnięcia przez sąd. Postępowania w wyżej wymienionych sprawach mają być prowadzone w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym (art. 33fc ust. 5 zmienianej ustawy). Analogiczny przepis dodano w odniesieniu do sporów związanych z łącznym posiadaniem prawa do uzyskania płatności związanej (art. 33b ust. 7a zmienianej ustawy).

W art. 33fd nowelizacja przewiduje utworzenie rejestru podmiotów posiadających prawo do uzyskania płatności niezwiązanej, prowadzonego przez dyrektora oddziału terenowego Agencji Rynku Rolnego.

Art. 33fe stanowi, że środki finansowe przeznaczone na płatności niezwiązane z produkcją (określane corocznie przez Radę Ministrów na podstawie upoważnienia zawartego w art. 33ff ust. 6) mają być dzielone między uprawnionych rolników, którzy złożyli wnioski o przyznanie płatności niezwiązanej, proporcjonalnie do indywidualnej ilości referencyjnej określonej dla każdego z nich zgodnie z art. 33fe. Do określania indywidualnych ilości referencyjnych przyjmuje się ilość surowca tytoniowego wyprodukowanego w 2006 r. (art. 33fe ust. 2 pkt 1).

Sposób przyznawania płatności niezwiązanej z produkcją został uregulowany w przepisach art. 33ff ust. 1-5. Art. 33ff ust. 1 stanowi, iż wnioski o przyznanie płatności niezwiązanej należy składać w terminie od dnia 15 marca do dnia 15 maja roku zbioru, co pokrywa się z terminem składania wniosków o przyznanie płatności wynikających z przepisów o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej. Rozwiązanie takie wymagało jednak wprowadzenia przepisu przejściowego, określającego późniejszy termin składania wniosku o przyznanie płatności niezwiązanej za rok 2007. W art. 4 ustawy zmieniającej przyjęto okres 60 dni od dnia wejścia w życie nowelizacji.

Zgodnie z przepisem art. 2 pkt 12 lit. a i c, podmiotem odpowiedzialnym za przeprowadzanie niezbędnych kontroli w zakresie przyznawania płatności uzupełniających niezwiązanych z produkcją, jest Agencja Rynku Rolnego. Art. 2 pkt. 12 lit. b pozostawia możliwość powierzenia przeprowadzenia tych kontroli Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Ponadto w ustawie zmieniającej doprecyzowano przepisy dotyczące przechowywania surowca tytoniowego. W art. 26 w ust. 2 w pkt 1 zmienianej ustawy dodano lit. b, zgodnie z którą wpis do rejestru pierwszych przetwórców surowca tytoniowego mogą uzyskać jedynie przetwórcy, posiadający obiekty do przechowywania surowca tytoniowego, jeśli

przechowywanie odbywa się poza miejscem przetwarzania. Przepis ten ma na celu ułatwienie Agencji Rynku Rolnego przeprowadzania kontroli przechowywania surowca tytoniowego.

Nowelizacje w art. 33h zmienianej ustawy (art. 2 pkt 13 ustawy zmieniającej) mają charakter porządkowy i dotyczą przedłużenia terminu przekazywania przez pierwszych przetwórców informacji o przepływie zapasów surowca tytoniowego z dnia 30 czerwca do dnia 15 lipca roku następującego po roku zbiorów, oraz ustanowienia obowiązku wykorzystywania jednolitego formularza w celu informowania o planowanych terminach odbioru surowca tytoniowego.

Art. 37a dodany do zmienianej ustawy, służy doprecyzowaniu przepisów w zakresie pobierania próbek suszu paszowego i wykonywania badań jakościowych tego suszu.

Zmiany w przepisach karnych, tj. w art. 40 ust. 2, 4 i 4b zmienianej ustawy, służą uściśleniu przepisów dotyczących odpowiedzialności za wykroczenia wynikające z niewywiązywania się przez grupy producentów, organizacje producentów owoców i warzyw, zrzeszenia takich organizacji oraz browary, z nałożonych na nie obowiązków. Dotychczasowe brzmienie zmienianego art. 40 ust.2 sugerowało odpowiedzialność zbiorową grupy producentów chmielu, podczas gdy zgodnie z prawem odpowiedzialności za wykroczenia podlegają wyłącznie osoby fizyczne. W związku z tym dookreślono, że osobą odpowiedzialną jest osoba upoważniona do reprezentowania grupy producentów chmielu. Analogiczne zmiany wprowadzono w ust. 4 omawianego artykułu.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa zmieniająca powstała na bazie projektu rządowego – druk nr 160, z dnia 14 stycznia 2008 r., skierowanego do pierwszego czytania do Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zaproponowane w projekcie rozwiązania dotyczące zmiany ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych oraz ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego nie uległy zmianom na etapie prac legislacyjnych w Sejmie.

III. Uwagi szczegółowe

1. Do art. 1 pkt 3

W art. 5a ust. 3 ustawy nowelizowanej proponuje się poprawkę o charakterze redakcyjnym, bowiem informacja, o której mowa w tym przepisie powinna zawierać dane tak, co do ilości sprzedanego włókna, jak i jego ceny.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 3, w ust. 3 w pkt 1 wyrazy "zawierającą ceny" zastępuje się wyrazami "oraz o cenie";

2. Do art. pkt 3

W art. 5a ust. 4 ustawy nowelizowanej przepis umożliwia wskazanemu organowi żądanie dostarczenia przez przetwórcę kopii określonych dokumentów. Należy wyjaśnić, czy powinny to być kopie poświadczone przez notariusza, upoważnionego pracownika bądź też choćby przez samego przetwórcę. Jeśli taka potrzeba istnieje proponuje się poprawkę:

- w art. 1 w pkt 3, w ust. 4 na końcu dodaje się wyrazy "poświadczonych za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji";

lub

- w art. 1 w pkt 3, w ust. 4 na końcu dodaje się wyrazy "poświadczonych przez przetwórcę za zgodność z oryginałem";

3. Nowelizacja w trzech miejscach zawiera odniesienie do ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej (Dz. U. Nr 35, poz. 217 i Nr 99, poz. 666). Tytuł tej ustawy uległ zmianie w drodze uchwalonej na tym samym, tj. 9. posiedzeniu Sejmu w dniu 29 lutego ustawy o zmianie ustawy o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej oraz ustawy o opłacie skarbowej (art. 1 pkt 1). Nieodzowne jest więc poprawienie tego odniesienia.

Propozycja poprawki:

- w art. 1:

a) w pkt 11, w art. 33fa w pkt 2,

b) w pkt 12 w lit. d,

c) w pkt 14 w lit. a i b

- wyrazy "do gruntów rolnych i płatności cukrowej" zastępuje się wyrazami "w ramach systemów wsparcia bezpośredniego".

Hanna Kaśnikowska

Główny legislator